

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΜΕ ΠΗΓΕΣ

1. Αφού λάβετε υπ' όψιν σας το παρακάτω παράθεμα και τις ιστορικές σας γνώσεις, α) να παρουσιάσετε ποιο είναι το περιεχόμενο των πινακίδων της γραμμικής Β' γραφής και β) να γράψετε ποια είναι η ευρύτερη σημασία των πινακίδων της Γραμμικής Β' γραφής ως ιστορικών πηγών για τον σύγχρονο ιστορικό.

Έχουμε λοιπόν κάποιους σωρούς από πηλό, που καταρχήν δε μας υπόσχονται τίποτα· τους κάνει πολύτιμους όμως το γεγονός ότι συνιστούν μια ολότελα καινούργια πηγή αδιάβλητης πληροφόρησης για τον αρχαιότατο ελληνικό πολιτισμό - που άλλη πηγή γνώσης μας γι' αυτόν είναι η αρχαιολογία και οι συγκεχυμένες παραδόσεις που μας μεταβίβασαν οι κλασικοί χρόνοι. Είναι βέβαια λυπηρό που οι πινακίδες δε μας λένε τίποτε για την ιστορία των ανθρώπων που τις έγραψαν, ούτε για τη σκέψη τους. Κι όμως, μερικοί από μας θα εκπλαγούν ίσως όταν ανακαλύψουν πόσα συμπεράσματα μπορούμε να αντλήσουμε απ' αυτές. Οι Μυκηναίοι δεν το θεώρησαν απαραίτητο να διασώσουν ούτε την ιστορία τους ούτε τη διπλωματική τους αλληλογραφία. Μας άφησαν όμως τουλάχιστον καταγραφές από τη διοίκηση των βασιλείων τους και από τη λειτουργία ορισμένων τομέων της οικονομίας τους.

Εκτός από τις πινακίδες έχουμε και μερικές επιγραφές στη Γραμμική Γραφή Β', που περιλαμβάνονται στη ζωγραφική διακόσμηση αγγείων. Τέτοια αγγεία έχουν ανακαλυφθεί σε διάφορες τοποθεσίες, κι εξακολουθούν να ανακαλύπτονται ολοένα περισσότερα.

J. Chadwick, *Ο Μυκηναϊκός κόσμος*, μετ. Κ.Ν. Πετρόπουλος, εκδ. Gutenberg, σ. 29-30.

2. Αφού μελετήσετε την παρακάτω ιστορική πηγή και λάβετε υπ' όψιν σας το ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο, α) να γράψετε ποια είναι η άποψη του Δημοσθένους για την πολιτική του Φιλίππου Β' της Μακεδονίας και β) αφού συγκρίνετε τις απόψεις του για τον Φίλιππο με τις αντίστοιχες του Ισοκράτους, να σημειώσετε ποια ήταν η στάση των Αθηναίων απέναντι στην πολιτική του Φιλίππου κατά την κάθοδό του στη νότια Ελλάδα.

Αν όλοι λοιπόν συμφωνούμε πως ο Φίλιππος και την πόλη πολεμά και παραβαίνει την ειρήνη, τίποτα άλλο δεν θα έπρεπε οι αγορητές να λένε και να συζητούν, παρά πώς κατά τον ασφαλέστερο και τον ευκολότερο τρόπο θα τον πολεμήσουμε. Επειδή όμως μερικοί πήραν μια τόσο άτοπη θέση, ώστε, ενώ εκείνος καταλαμβάνει πόλεις, κατέχει δικά μας εδάφη και αδικοπραγεί απέναντι όλων, να ανέχονται συχνά να υποστηρίζεται στις συνελεύσεις μας, πως κάποιιο δικό μας είναι υπαίτιος του

πολέμου, είναι ανάγκη να προφυλαχθούμε από αυτούς τους ισχυρισμούς και να αποκαταστήσουμε την αλήθεια.

Διότι υπάρχει φόβος, αν κάποιος υποστηρίξει και προτείνει πως πρέπει να αμυνθούμε, να κατηγορηθεί ότι αυτός προκαλεί τον πόλεμο. Εγώ λοιπόν πρώτα από όλα θα μιλήσω για το ακόλουθο ζήτημα και θα το προσδιορίσω: αν είναι στο χέρι μας να αποφασίσουμε, αν θα έχουμε ειρήνη ή πόλεμο.

Αν λοιπόν, για να αρχίσω από αυτό, μπορεί η πόλη να έχει ειρήνη, και τούτο εξαρτάται από αυτήν, τότε υποστηρίζω πως πρέπει να θέλουμε ειρήνη· και όποιος τα λέει αυτά, απαιτώ να τα υποστηρίξει και με προτάσεις και με πράξεις και να μην κοροϊδεύει. Αν όμως ο άλλος, με τα όπλα στα χέρια και με γύρω του δύναμη πολλή, σας προβάλλει μεν το όνομα της ειρήνης, αλλά ο ίδιος επιδίδεται σε πολεμικές επιχειρήσεις, τι άλλο μας μένει παρά να αμυνθούμε; Αν πάλι θέλετε να λέτε απλώς ότι έχετε ειρήνη, όπως εκείνος, δεν έχω αντίρρηση.

Δημοσθένης, Φιλιππικός Γ' 6-8 (341 π.Χ.)

3. Αφού μελετήσετε την παρακάτω ιστορική πηγή και αφού λάβετε υπ' όψιν σας το ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο, α) να αναλύσετε ποια ήταν τα αίτια που οδήγησαν στην ίδρυση της Α' Αθηναϊκής Συμμαχίας σύμφωνα με τον Θουκυδίδη και ποιοι άλλοι παράγοντες επηρέασαν την απόφαση των Αθηναίων κατά τη γνώμη σου και β) να προσδιορίσετε τον τρόπο λειτουργίας της συμμαχίας, όταν ιδρύθηκε και να καταγράψετε ποιες αλλαγές σημειώθηκαν στον χαρακτήρα της έως το 450 π.Χ.

Στο μεταξύ οι Λακεδαιμόνιοι ανακάλεσαν τον Πανσανία για να τον ανακρίνουν για όσα είχαν μάθει. Πολλά του καταμαρτυρούσαν οι Έλληνες που έφταναν στην Σπάρτη, γιατί συμπεριφερόταν περισσότερο σαν τύραννος παρά σαν στρατηγός. Η ανάκλησή του έτυχε να γίνει την ίδια εποχή που οι άλλοι σύμμαχοι, εκτός από τους Πελοποννησίους, από μίσος προς τον Πανσανία, πήγαν με το μέρος των Αθηναίων. Όταν έφτασε στη Σπάρτη, του καταλόγισαν ευθύνη για πράξεις εναντίον ιδιωτών, αλλά για την κύρια καταγγελία αθωώθηκε. Τον κατηγορούσαν ότι είχε προδοτικές σχέσεις με τους Πέρσες και σ' αυτό δεν υπήρχε καμιά αμφιβολία. Οι Αθηναίοι ανέλαβαν, έτσι, την αρχηγία με τη θέληση των συμμάχων εξαιτίας της έχθρας τους εναντίον του Πανσανία. Όρισαν ποιοι από τους συμμάχους έπρεπε να συνεισφέρουν χρήματα και ποιοι να προμηθεύουν καράβια για την αντιμετώπιση των βαρβάρων. Σκοπός ήταν να λεηλατήσουν τις κτήσεις του Βασιλέως, αντίποινα για τα όσα είχαν πάθει. Για πρώτη φορά, τότε, οι Αθηναίοι διόρισαν ελληνοταμίες που πήγαιναν και εισέπρατταν τον φόρο. Έτσι ονομάστηκε τότε η εισφορά... ταμείο ήταν η Δήλος και οι συνελεύσεις της συμμαχίας γίνονταν στον ναό.

Θουκυδίδης, Α' 93-96.